

הנדון:

ספינת הפיראטים

היה היה איש בשם רחמים כלנתאר. (אם שמו אכן היה רחמים).

איש אינו זוכר בדיוק מה עשה. האם מכר את עצמו, או שלא היה זזאל לא השמצה חסרת-שחר? האם היה מוול או צדיק הדור? שמו שהוא השיג הישג נדיר מאד. שמו הפך מילה חדשה בי שפה העברית.

המעשה אשר יוחס לו, ואשר העניק לו כבוד סמאנטי זה, היה מעשה של בגידה. הוא היה שייך לסיעה פלוגית בעיריית ירושלים, ועבר לסיעה אלמונית תמורת טובת-הנאה אישית. כך, לפחות, טענו יריביו.

העובדות האמיתיות אינן חשובות עוד. חשובה העובדה שאותו כלנתאר נחשב כמייצג תופעה ציבורית מדאיגה במישור העירוני.

הכל התאחדו — לפחות למראית עין — כדי להילחם ב"כלנתאריזם". גולדה מאיר יזמה הסכם בינמפלגתי, שכל צדדיו התי חיבו שלא לקנות עוד נציגים של סיעות יריבות.

אולי זה עזר, ואולי גם לא. הכנסת קיבלה חוק הבחירות האישית של ראשי העיריות, ובכך הורדה באופן דראסטי את המניות של כלנתארים פוטנציאליים. בגי דתם היתה, פשוט, שווה פחות.

הביקוש צומצם, וייתכן שגם ה היצע.

אולם גם בשיא הכלנתאריזם העירוני, הוא לא הגיע למישור הפרלמנטרי. שם שלטו מיפלגות יציבות. חברי-כנסת לא היו מוכנים (כימעט) למכור את עצמם, ומיפלגות מכובדות גם לא היו מוכנות לקנות. הבושה הציבורית היתה מתקמת בבוליו של מעשה מחפיר כזה. המימסד הפוליטי תפקד כראוי בכנסת.

לחיוכו על הכלנתאריזם התגנב גם יסוד ערתי. בני "עדות המערב" טענו כי אצלם זה לא ייתכן. הם התרגלו בארצות-מוצאם למיפלגות פוליטיות ואידיאולוגיות. הם יודעים איך מתפקדת דמוקרטיה תקינה. ואילו בני "עדות המזרח" באו מ"ארצות שבהן שררו מושגים אחרים. ש בהן התנהלו החיים הפוליטיים בין חמור לות ושכטים. הנאמנות של איש-הציבור, כך נאמר, נתונה למישפחתו ולמקורביו, לא לאידיאולוגיה ולמיסרת מדינית.

מי שטען כך הזכיר שגם כלנתאר הי מקורי היה איש העדה הבוכאריה. אמנם, לא חפרו כלנתארים אשי כנזמים בעיריות השונות, אך מי שם לב לכך?

כך או אחרת — הכלנתאריזם היה עני יני עירוני, הוא לא נגע לכנסת, אלא כנושא לדיון צדקני. עד לכנסת התשיעית.

אילו היה מישור מתפתח לכתוב מאי ניפסט פרלמנטרי, יכול היה לפתוח אותו במילים: "רוח רעה מהלכת אימים בכנסת התשיעית. היא אחזה בימין ובי שמאל, באשכנזים ובספרדים, בגדולים ובקטנים..." זה התחיל ברגע הראשון ממש. הראשון היה משה דיין. אל יישכת הי דבר.

משה דיין, גיבור לאומי, אשכנזי למחרתו, בן המימסד וחניכו. אך נדמה המולת הבחירות, והנה נודע לצבור הזהם כי חברי-הכנסת משה דיין, שנבחר זה עתה ברשימת-המערך (מועמד מס' 7), החליט לפרוש מימפלגתו ולקבל מינוי בכיר בממשלה החדשה. שתוקם עלי ידי יריבה העיקרי — מנחם בגין.

דיין יכול היה להתפטר בו במקום מן הכנסת. הדבר לא היה מפריע לו לקבל את המינוי. אין שריחוף חייב להיות חברי כנסת.

אך הוא לא עשה זאת. הוא דבק בכסא, שבו זכה כנציג הי מערך.

מדוע עשה זאת?

לא מטעמים אידיאולוגיים. הרי לא יתכן כי אדם יגלה, יום אחרי הבחירות, כי האידיאולוגיה שבמיסרתה הציג את מור עמדותו היתה כוזבת.

לא מטעמים מדיניים. המערך לא הסי פיק לעשות דבר, מאז שנסגרו הקלפיות, שהיה בו כדי לעורר את זעמו של דיין. לא, דיין קפץ ממיפלגתו, ולקח את כסאו עימו, פשוט מפני שזו הפסידה בבחירות.

הוא השכיר את שירותו לממשלה הי ריבה, פשוט מפני שזו ניצחה בבחירות. הוא רצה להיות שרי-חוף. לשם כך פרש מימפלגתו.

הוא נשאר חבר בודד בכנסת, בלי סיעה.

אותו שם משנה את דמות הכנסת לדאיתקנה.

אחרי שני כלנתארים התחלתיים אלה — דיין, הכלנתאר הנבחר — באו חירות, ופלאטו, הכלנתאר הנבחר — באו האחרים, בזרם גובר והולך. תרומה גדולה מאוד לתופעה זו תרמה התנועה שהיתה אמורה לחדש את ימי הכנסת, להציב בה מיגדלור של טוהר ומוסר — התנועה הדמוקרטית לשינוי, ד"ש — אוי תנועה. אוי דמוקרטיה. אוי לשינוי.

הספירה היומית: מי נמצא איפה? *

ד"ש קמה בחיפון, באווירה של קוני יונקטורה. היא משכה אליה תערוכת סטי גזנית של עסקנים — A Mixed Bag, כפי שאומרים באנגלית.

באו אליה אידיאליסטים, ששאפו בכנות לשינוי, מבלי לדעת איזה, באו אופורי טוניסטים, שראו בה קפנדריה לעשיית קאריירה פוליטית כתנאים נוחים. ובאו גם שודדיים פשוטים, פיראטים פוליטיים שר טיפסו על האוניה כדי להשתלט עליה. כאשר התפוצצה בועת-הבורות, שד"ש המקורית, נקרא דרור לי יצרים שד טרמפיסטים אלה. הם התפצלו, התפצלו והתפצלו.

אפיין אותם אסף יגורי. הוא עלה לי גדולה בזכות עליה מורה למדי: היותו השבוי הבכיר ביותר שנפל בידי המצרים במלחמת יום-הכיפורים. נדמה שאין לי תופעה זו אח ורע בעולם. אין זו בושה ליפול בשבי, אך אין זה גם כבוד מיוחד. בוודאי אין זה דגל לקאריירה פוליטית. כאשר התפרקה ד"ש, הלך יגורי לדרכו. תחילה הקים סיעת-יחיד, אחרי-כך הצטרף איכשהו לליכוד.

מדוע? יגורי לא טרח לעטוף את מניעיו בסגירות אידיאולוגיות. מניעיו הם גזויים.

אחרי יגורי, באו האחרים. מאיר עמית ודויד גולומב, שהלכו לד"ש כדי להפיל את שילטון המערך, חזרו אל המערך, כדי להפיל את שילטון הליכוד. מרדכי אלי-גרבלי השתחרר כליף, נודד בכנסת כנשיא גרה אבודה, ולבסוף היה מוכן לחבק כל כלנתאר, עלוב ככל שיהיה, ובלילבד שי יוכל להעמיד פנים כאילו הוא "סיעה", שיש לה תוכן רעיוני כלשהו.

לאחר מכן פרשו אליהו ושפיך * חברי-הכנסת אהוד אולמרט ודני רוזילוי בעת מניין קולות בהצבעה. מאחורי יריהם: השרים שרון ובורג.

כך נוצרה דוגמה. כנאה די פדמ"חניק ותיק, קרא דיין, בעצם מעשהו: "אחרי!"

זפת מזהיר אחר בכנסת זו מתחיי לתה הוא, כמובן, שמואל פלאטור שרון. עצם נוכחותו במוסד זה היא סימפי טום למשהו.

פלאטו הציג את מועמדותו בבחירות. בגלוי ובלי חשואה, כדי להימלט ממאסר בצרפת. שם נשפט בינתיים בעבירות פלי ליות המורות. לפי כל הגדרה מקובלת, הוא איש העולם התחתון.

אך פלאטו לא התגנב לכנסת. הוא לא חמק אל תוכה מבלי ששאי הבחין בכך. להיפך, הוא עמד באור הזרקורים. הוא הציג את עצמו כמו שהוא והוא נבחר על-ידי בוחריו ישראל.

ולא סתם נבחר. הוא השיג פי שניים יותר קולות מכפי שהיו דרושים לו. הוא השיג יותר קולות מאשר תנועת של"י, שאיש אינו מפקפק בייחודה האידיאולוגי והמדיני. הוא השיג יותר קולות מאשר הרשימה שבראשה עמד אריאל שרון, הי נחשב כגיבור-מלחמה אותנטי.

אפשר להסביר את ההצבעה כערך פלאטישיון צדקני או אחרת. אך אי-אפשר להכחיש כי בשלהם איש זה לכנסת, גרמו כיו חריישראל למהפך מוסרי — מהי פך שהיה, אולי, חמור יותר מאשר המהפך המדיני, שהעלה את הי ליכוד לשילטון.

פלאטו ממעט מאוד לבוא לכנסת. פעי-לתו בה קרובה לאפס. הכנסת מעניינת אותו בעיקר כמוסד המעניק חסינות, כבוד ותואר, וכמקום שאליו אפשר להזמין שרי תפים לעסקים מעסקים שונים, כדי לעי שות עליהם רושם.

אך הוא נמצא שם, ועצם הימצ-

אסער. לאן? מדוע? לשם מה? מהי השי קפת-עולמה של סיעתם? מה הם יעדיה המדיניים והחברתיים?

עצם השאלות מעוררות גיחוך. גם אצלם. הכל יודעים את הי תשובה.

ועתה, כפרק אחרון — לפי שעה — פרשת תמיר-גוף. תחילה הודיע האיש כי פרש והצטרף לאליהו. הוא לא טרח להסי ביר למען איזה אידיאל נשגב עשה זאת. אולי לא רצה להצחק את המדינה.

זהו הנקף של הכנסת. ואולי נכון לאמר: זוהי הכנסת של נוף.

אחרי-כך בא מורו ורבו, ועשה מה שי עשה. ועדיין לא הסתיים האפוס של ד"ש.

חלק אחר של נוף הכנסת הוא חברי האנשים המתקרא, משום-מה, המפלי-גה הליברליים.

הליברלים יודעים כי לפחות מהציתם לא יחזרו לכנסת הבאה. לכן מנסה כל אחד מהם להצבי את נפשו, בדרך זו או אחרת.

אחד הטובים שבהם, יוסף תמיר, כבר עבר לש"י. האחרים זוממים באופן קדחי תני מוזיות מזוימות שונות.

מילבדב נמצאים בליכוד כל מיני נשי מות תועות, מהן סימפטיות ומהן לא כל-כך, שאיש אינו יודע בדיוק איך הגיעו לאן שהגיעו — וגם הם עצמם לא. יצחק יצחקי הטוב והתמים הגיע — מבלי לדעת איך — עם אריק שרון, עבר עימו לחרות, פרש משם, וכעת מעמדו לוטה ערפל. הילל זיידל, שקפץ ברגע האחרון מל"ע לליכוד, אינו יודע היכן לקפוץ עכשיו. אסף יגורי מחפש לו מקום חדש שבו — יוכל ליפול בשבי נוח.

לא, לא שכחתי את התרומה האחי רונה לכנסת, סעדיה מרציאנו.

כיום, בדיעבד, ברור כי סעדיה וקומץ בני-מישפחתו ושכניו הצטרפו מלכתחילה לשל"י כדי לזכות בכסא ובמימון, תוך ניצול הרצון הטוב (והתמים במקצת) של הסוציאליסטים שבין מייסדי של"י. אחרי שכנסו לכנסת, ניצל את ההודמנות הראי שונה ממש, כדי לבצע תרגיל כלנתארי קלאסי, בלי טיטובש או חשואה.

הוא לא עשה זאת אלא אחרי שיו"ר הקואליציה, חיים קורנא, הבטיח לו לראו לכך שיקבל את מחצית כספי-המימון של של"י — כזומת, לקחת מתנועה פוליטית, בעלת מצע ויעוד, את הכסף הי-דרוש לפעולתה, ולהעבירו לשימושי-שו של אדם אחד, שדבר אינו עני מד אחריו.

הציניות של התרגיל הזה — מצד אישי-חרות — עוברת כל גבול. אך במה גרוע מעשהו של מרציאנו ממעשהו של משה דיין? מה ההבדל ביניהם, מילבד הרמה?

הכנסת הזאת שוב אינה, כיום, אלא זירה מטורפת של פיראטים פוליטיים גוואשים, המתרוצצים בין שריו התנועות הלגיטימיות, כשהם מוכנים לעוט על כל מציאה, להיאחז בכל עללה עוברת. על כל כל הזדמנות לקידום אישי.

כך נראית תרבות של מיקרובים תחת המיקרוסקופ. התרוצצות מתמדת, בלי הגיון, בלי סדר, בלי מטרה. הכל שמקצועות הבחירות, תהיה התרוצצות זו קדחתנית וי תה, חודנית יותר. עשרות תחזוים אחוזיפאניקה בשק סגור.

מחזה מבטיח זה יסתים כאשר תתפור הכנסת הזאת, שהביאה על עמי-ישראל אסונות כה רבים. אך אם לא ייעשה נסיון לשנות את הדברים במהותם, תהיה הכנסת הבאה גרועה עוד יותר. אם לא יחזור הגין של הכלנתאריזם לבקבו, הוא יביא לפירוק המערכת המדינית בארץ.

ואולי המצב הפוך? שמא כל התופעה הזאת אינה אלא סימפי טום של טירוף המערכות?